

II.

ET BREV FRA NIELS HEMMINGSEN TIL MELANCHTON

Ved **Bjørn Kornerup.**

Det er med Rette, at man forlængst har beklaget Tabet af Niels Hemmingsens udstrakte Brevveksling med sin Tids førende Teologer. Fraregnet enkelte Breve er det kun kummerlige Rester, der af hans Korrespondance lader sig udsondre af Hans Poulsen Resens Skrift *De gratia universali*, 1615—20, idet Resen efter Hemmingsens Død synes at være kommet i Besiddelse af dennes Papirer¹. Heller ikke ses der bevaret ret mange Breve fra Niels Hemmingsen hverken herhjemme eller i udenlandske Samlinger². Man maa da med Taknemmelighed agte paa ethvert nyt Bidrag af denne Art, der Tid efter anden kan dukke op. For flere Aar siden har Professor, Dr. phil. et theol. O. Clemen, Zwickau, til Udgivelse overladt mig en Afskrift af et originalt Brev fra Niels Hemmingsen til hans højt beundrede Lærer Philip Melanchton. Originalen findes i den v. Wallenberg-Fenderlinske Samling i Landes-

¹) Disse Fragmenter er sammenstillede af Rørdam i Kh. Saml. 2. R. IV, 323—6.

²) Fortegnelse over Hemmingsens hidtil trykte Breve findes i H. Ehrencron-Müller, *Forfatterlexikon* IV, 17. Jvfr. Lauritz Nielsen, *Registrant over Breve fra og til Danske i udenlandske Biblioteker*, 1934, S. 91. Et egenhændigt, næppe udgivet Brev fra Hemmingsen, dateret 20. M[aji?] 1592, til Hofprædikanten, den senere Biskop i Oslo, Mag. Anders Bentsen Dallin († 1607) findes i den Bøllingske Brevsamling, D, Fol., Nr. 193. Uheldigvis er dog en Del af højre Side bortskaaret, hvorved det bliver vanskeligt at rekonstruere Teksten.

hut. Brevet er udateret, men maa stamme fra Foraaret 1559, idet det er en Anbefalingsskrivelse for en — iøvrigt ukendt — ung Mand ved Navn Petrus Petrejus, der blev immatrikuleret i Wittenberg den 30. Maj nævnte Aar¹. Er Brevet end ikke af meget betydeligt Indhold, fortjener det dog sikkert at fremdrages som et Minde om den navn-kundige danske Teolog².

S. p. d. hic petrus petreius, charissime praeceptor, meus discipulus fuit quinquenarium, cuius pater fuit olim tuus discipulus, vir praestans et pius, qui, cum fuisset consul decennium, obdormivit in christo nostro μεσίτη³. verum cum ad vestram academiam profecturus esset, petiit, vt se tibi, colende praeceptor, commendarem. quare rogo, vt hunc tanquam proprium meum filium complectaris, iuues ac foueas. ego vicissim, charissime praeceptor, faciam discipuli officium⁴, si quando vlla fuerit occasio oblata. noua nulla habeo, nisi quod hoc possim polliceri Daniam μή περι πολλοῦ ποιείσθαι τοὺς βλάκας⁵. vale, charissime praeceptor!

T. discipulus

Nicolaus hemmingius.

¹) Kh. Saml. 2. R. I, 474: Petrus Petreius Haffniensis Danus.

²) Resen omtaler tre, nu tabte, Breve fra Melanchton til Hemmingsen af 1551, 1556 og 1560 (Kh. Saml. 2. R. IV, 323—4).

³) Der er formodentlig Tale om Peder Jensen, død 20. Oktober 1557, Borgmester i København 1548—57 (Oluf Nielsen, Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse III, 174—5). Om hans Discipelforhold til Melanchton er iøvrigt intet bekendt.

⁴) Hemmingsen havde selv (fra ca. Oktober 1537) studeret under Melanchton i Wittenberg (Kh. Saml. 2. R. I, 466, jvfr. Kjell Barnekow, Niels Hemmingsens teologiska åskådning, 1940, S. 3—4).

⁵) βλάξ betyder sløv, dum, dorsk. Formodentlig sigter Hemmingsen især til Flacianerne. I et Brev af 1558 havde Christian III taget Afstand fra Matthias Flacius (Aarsberetninger fra Det kongelige Geheimearchiv I, 287, jvfr. Gelehrter Männer Briefe an die Könige in Dänemark, herausgegeben von Andreas Schumacher, II, 273—310) og hans Bestræbelser for at faa Kongen til at bryde med Wittenberg.

[*Udskrift:*] Ornatissimo viro, pietate et doctrina prae-
stantissimo, D. Philippo Melanchtoni, in hac tristi ecclesie
senecta παραστάτῃ fidelissimo, suo praeceptorī imprimis
colendo.